

**การศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ ของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ :
ภายใต้โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเชื่อมโยงเครือข่าย
เกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์สู่ตลาด โดยความร่วมมือของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์
จังหวัดเพชรบูรณ์**

**A study of potential organic crop product organic Phetchabun network.
Under the Research project: A Development of Information System for
Organic Farmer Network to Market in collaboration with Phetchabun's
Organic Farmer Network**

สมคิด ฤทธิเนติกุล¹ กฤษณ์พนธ์ พรณรัตน์ชัย² และ เทพ เพียมะลัง³

Somkid Ritnathikul¹ Kritphon Phanprttanachail² and Thep Piamalung³

¹สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

²สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

³นักวิชาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

ปัญหาจังหวัดเพชรบูรณ์ขาดข้อมูลของการผลิต การรับรองมาตรฐาน และความต้องการของตลาดเกษตรอินทรีย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องการศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการศึกษาเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2559 จำนวน 11 อำเภอ พบว่า อำเภอเมืองมีจำนวนสมาชิก 120 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 909 ไร่ อำเภอชนแดนมีจำนวนสมาชิก 28 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 379 ไร่ อำเภอด่านช้างมีสมาชิกจำนวน 21 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 319 ไร่ อำเภอเขาชัยวันมีจำนวนสมาชิก 81 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 708.5 ไร่ อำเภอศรีเทพมีจำนวนสมาชิก 17 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 173 ไร่ อำเภอวังสามหมอมีจำนวนสมาชิก 20 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 113 ไร่ อำเภอหล่มสักมีจำนวนสมาชิก 45 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 551.5 ไร่ อำเภอหล่มเก่า มีจำนวนสมาชิก 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 416 ไร่ อำเภอหนองไผ่ มีจำนวนสมาชิก 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 175 ไร่ อำเภอวิเชียรบุรี มีจำนวนสมาชิก 26 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 209 ไร่ อำเภอน้ำหนาว มีจำนวนสมาชิก 23 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 138 ไร่ สรุปเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ปลูกรวมทั้ง 11 อำเภอ จำนวน 440 ราย มีเปอร์เซ็นต์ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 40 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูกรวม 4,091 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 371.91 ไร่ และจากการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชผักมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 45 รองลงมาคือ การปลูกข้าวมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23 ปลูกผลไม้ไม่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12 และปลูกสมุนไพรมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20

คำสำคัญ : ศักยภาพการผลิต เครือข่ายเกษตรกร เกษตรอินทรีย์

Abstract

Phetchabun faces a lack of information on production problems, accreditation and market demand for organic produce. Thus the research intends to develop an information system for market demand in collaboration with Phetchabun's organic farmer network for the use of the same.

The study was conducted in year 2559 over 11 districts and 120 members with a total planting area of 909 rai between them. Chon Daeng has 28 members and 379 rai, Wang Pong had 21 members with 319 rai, Khao Kho has 81 members with 708.5 rai, Sri Thep has 17 members and 173 rai, Beung Sam Phan has 20 members with 113 rai, Lom Sak has 45 members 551.5 rai, Lom Kao has 33 members with 416 rai, Nong Pai has 33 members with 175 rai, Wichianburi has 26 members with 209 rai, Nam Nao has 23 members with 138 rai. Across the eleven sub-districts and 40 members with 4,091 rai of plantable area, the average planted area is 371.91. Crops grown on average are vegetables (45%), rice (23%), fruit (12%) and herbs (20%).

Keywords : Production Potential, A Network of Farmers, Organic Agriculture.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยยังนำเข้าสารเคมีมากที่สุดเป็นอันดับ 4 ของโลก และอนุญาตให้มีการขึ้นทะเบียนการค้าสารเคมีมากถึง 27,000 รายการ และมีการกดดันให้ขึ้นทะเบียนใหม่ ตาม พรบ. วัตถุอันตราย แต่ไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า เพราะนโยบายของรัฐบาลต้องการช่วยเหลือเกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยและสารเคมีในราคาถูก เครือข่ายที่ทำงานด้านอาหารปลอดภัยจากสารพิษมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง เช่น มูลนิธิชีววิถีหรือไบโอไทย เครือข่ายต้านภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช หรือไทปน และนิตยสารฉลาดซื้อ เพื่อให้กรมวิชาการเกษตร ไม่ขึ้นทะเบียนสารเคมีที่กำจัดศัตรูพืช 4 ชนิด ได้แก่ คาร์โบฟูราน ไดโครโตฟอส เมทโทมิล และอีพีเอ็น หลายประเทศทั่วโลกห้ามใช้และปฏิเสธการขึ้นทะเบียนแล้วเพราะเป็นสารที่มีพิษร้ายแรง เป็นสารก่อมะเร็งรุนแรง เป็นพิษต่อหัวใจ พิษเรื้อรังต่อระบบประสาท ทำลายดีเอ็นเอ ทำให้โครโมโซมผิดปกติ เป็นพิษต่อยีน ชักนำให้กลายพันธุ์ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ การผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย เริ่มมีการส่งเสริมเมื่อปี 2548 โดยมีการประกาศให้การเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉ.1 (พ.ศ.2551-2554) มีพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ 2 แสนไร่ สร้างมูลค่า 1.7 พันล้านบาท เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกประเทศไทย และกลุ่มผู้บริโภคได้ตรวจสอบผักที่เป็นที่นิยมสำหรับการบริโภคของประชาชนจำนวน 7 ชนิด พบว่า มีสารพิษตกค้างเกินมาตรฐานถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ไม่ว่าจะเป็นผักที่ขายอยู่ในห้างขนาดใหญ่ ตลาดสดทั่วไป ตลอดจนจรรยา โดยในจำนวนนั้นเป็นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชร้ายแรง 4 ชนิด ที่หลายประเทศ ทั่วโลกห้ามใช้แล้วรวมอยู่ด้วย ล่าสุดเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกประเทศไทย และกลุ่มผู้บริโภคได้เรียกร้องให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการมิให้มีการผลิต นำเข้า และจำหน่ายสารเคมีเกษตรทั้ง 4 ชนิดนี้

จากการศึกษาของกรีนเนท (พ.ศ.2555) พบว่า มีสินค้าเกษตรอินทรีย์จำหน่ายในประเทศไทย 432 รายการ โดย 58 เปอร์เซ็นต์ เป็นสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ในพ.ศ. 2554/55 มีผู้ประกอบการธุรกิจแปรรูป

อาหารหลายราย สนใจเริ่มทำธุรกิจแปรรูปอาหารเกษตรอินทรีย์กันมากขึ้น การเปลี่ยนมาทำผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์จึงเป็นกลยุทธ์ใหม่ ผู้ประกอบการหันมาให้ความสนใจกับผู้ประกอบการจึงเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ในมุมมองของผู้จัดจำหน่าย ร้านเลมอนฟาร์ม มีนโยบายการตลาดเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่ได้เริ่มเห็นแนวโน้มทิศทางของตลาดเกษตรอินทรีย์ ได้เริ่มจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มมากขึ้น เช่น Tops Supermarket, Foodland ฯลฯ จากข้อมูลดังที่กล่าวมา ผู้จัดจำหน่ายมีความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลผู้ผลิตได้ ในส่วนของจังหวัดเพชรบูรณ์ 65 เปอร์เซ็นต์ของประชากร ประกอบอาชีพการเกษตร แต่เป็นการเกษตรเคมี 99.90 เปอร์เซ็นต์ จากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในการผลิตผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ แต่ยังติดเรื่องการตลาดไม่มีความแน่นอน และราคาสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางมีความแตกต่างจากสินค้าเกษตรเคมีไม่มากนัก รวมทั้งต้องลงแรงและต้องได้รับการรับรองมาตรฐานก่อน

พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2552) เปิดเผยว่า ผลสำเร็จจากการดำเนินการแผนกลยุทธ์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉ.1 (พ.ศ. 2551-2554) มีพื้นที่เพาะปลูกเกษตรอินทรีย์ 2 แสนไร่ สร้างมูลค่า 1.7 พันล้าน และมูลนิธิสายใยแผ่นดิน/กรีนเนท พบว่า พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นจาก 192,220.03 ไร่ ใน พ.ศ. 2552 เป็น 212,995.34 ไร่ ในพ.ศ. 2553 (10.8 เปอร์เซ็นต์) เพิ่มขึ้นเป็น 219,309.66 ไร่ ใน พ.ศ. 2554 (3.0 เปอร์เซ็นต์) แต่ใน พ.ศ. 2555 พื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์ลดลงเหลือ 205,385.81 ไร่ (-6.4%) จำนวนฟาร์มเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในช่วงเวลานี้เพิ่มขึ้นจาก 5,358 ฟาร์มใน พ.ศ. 2552 เป็น 7,405 และ 7,499 ใน พ.ศ. 2553 และพ.ศ. 2554 ตามลำดับ แต่ใน พ.ศ. 2555 จำนวนฟาร์มเกษตรอินทรีย์ลดลงเหลือเพียง 7,189 ฟาร์ม

สถานการณ์การทำเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการผลิต ประชากรจังหวัดเพชรบูรณ์ 65 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาชีพการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 3.8 ล้านไร่ ทำการเกษตรเคมี 99.90 เปอร์เซ็นต์ ทำเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งสิ้นจำนวน 4,094 ราย รวมพื้นที่ปลูก 52,913 ไร่ คิดเป็น 1.39 เปอร์เซ็นต์ ที่ได้รับการรับรองจากกรมการข้าว 206 ราย พื้นที่ปลูก 2,539 ไร่ ได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัยและพัฒนาพืชไร่ จำนวน 2,484 ราย พื้นที่ปลูก 32,824 ไร่ (อ้างอิง : คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. 2557. การพัฒนาเกษตรอินทรีย์สู่ความสำเร็จ. สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติจังหวัดเพชรบูรณ์) และผลจากนโยบายสาธารณะที่คณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างเข้มข้นที่ผ่านการวิภาคในระดับอำเภอเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2557 ได้มีการเสนอให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ในการส่งเสริมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาของเกษตรกร ผู้วิจัยจึงได้เสนอโครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย

1. ประชุมสร้างความเข้าใจกับคณะผู้วิจัยชุมชนสมาชิกกลุ่มเป้าหมายให้มีความเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ วางแผนการดำเนินการวิจัยร่วมกัน
2. ประชุมเพื่อศึกษาสถานการณ์การ การเข้าเครือข่ายเกษตรกรเพื่อให้ทราบปัญหาที่ต้องวางแผนการแก้ไขต่อไป

3. รวบรวมองค์ความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยรวบรวมจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค้นหาจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

4. นักวิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์

5. การวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้ การเสนอแนะระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

6. ประชุม ปฏิบัติการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่วิจัยและเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ที่ได้ทั้งหมดมาหาค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดทำข้อมูลให้เข้าระบบเข้าเรื่อง (Categories) จำแนกชนิดของข้อมูล การตีความ การให้ความหมาย (Meaning) การจัดหมวดหมู่ อธิบายความและเรียบเรียง พัฒนาการวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และสรุปผลการวิจัย

8. นำผลการวิจัยเผยแพร่และจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

3. ผลการวิจัย

ปัญหาจังหวัดเพชรบูรณ์ขาดข้อมูลของการผลิต การรับรองมาตรฐาน และความต้องการของตลาดเกษตรอินทรีย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษา เรื่องการศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์

สมาชิกเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2559 จำนวนทั้งหมด 11 อำเภอ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแยกเป็นรายอำเภอประกอบไปด้วย จำนวนเกษตรผลิตพืชอินทรีย์/ราย จำนวนพื้นที่ปลูก/ไร่ จำนวนผลผลิตเฉลี่ยกิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยรวม/ตัน จากการศึกษา ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การศึกษาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2559

อำเภอ	จำนวนเกษตร ปลูกเกษตร อินทรีย์/ราย	พืชผัก/ไร่	ข้าว/ไร่	ผลไม้/ไร่	สมุนไพร/ไร่	จำนวนพื้นที่ ปลูก/ไร่
เมือง	120	409.5	230	100	169.5	909
ชนแดน	28	125	130	110	14	379
วังโป่ง	21	107	105	100	7	319
เขาค้อ	81	378	210.5	75	45	708.5
ศรีเทพ	17	33	140	-	-	173
บึงสามพัน	20	80	33	-	-	113
หล่มสัก	45	365	150	20	16.5	551.5
หล่มเก่า	33	240	135	30	11	416
หนองไผ่	26	80	65	25	5	175
วิเชียรบุรี	26	174	35	-	-	209

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร ปลูกเกษตร อินทรีย์/ราย	พืชผัก/ไร่	ข้าว/ไร่	ผลไม้/ไร่	สมุนไพร/ไร่	จำนวนพื้นที่ ปลูก/ไร่
น้ำหนาว	23	55	60	-	23	138
รวม	440	2,046.5	1,293.5	460	291	4,091
ค่าเฉลี่ยรวม	40	186.5	117.6	41.8	26.5	371.91
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ 100%		50.02%	31.61%	11.25%	7.12%	

จากตารางที่ 1 การศึกษาเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2559 ทั้งจำนวน 11 อำเภอ พบว่าจากการศึกษาพื้นที่อำเภอเมือง พบว่า มีสมาชิกเครือข่ายจำนวน 120 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 909 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 409.5 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 230 ไร่ ปลูกผลไม้ 100 ไร่ สมุนไพร 169.5 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอชนแดน พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 28 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 379 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักจำนวน 125 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 130 ไร่ ปลูกผลไม้ 110 ไร่ สมุนไพร 14 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอวังโป่ง พบว่า มีสมาชิกจำนวน 21 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 319 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 107 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 105 ไร่ ปลูกผลไม้ 100 ไร่ สมุนไพร 7 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอเขาค้อ พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 81 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 708.5 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 378 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 210.5 ไร่ ปลูกผลไม้ 75 ไร่ สมุนไพร 45 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอศรีเทพ พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 17 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 173 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 33 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 140 ไร่ สมาชิกยังไม่ได้ปลูกผลไม้ และสมุนไพร จากการศึกษาอำเภอพื้นที่บึงสามพัน พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 20 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 113 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 80 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 33 ไร่ สมาชิกยังไม่ได้ปลูกผลไม้และสมุนไพร จากการศึกษาพื้นที่อำเภอหล่มสัก พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 45 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 551.5 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 365 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 150 ไร่ ปลูกผลไม้ 20 ไร่ สมุนไพร 16.5 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอหล่มเก่า พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 416 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักจำนวน 240 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 135 ไร่ ปลูกผลไม้ 30 ไร่ สมุนไพร 11 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอหนองไผ่ พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 175 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 80 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 65 ไร่ ปลูกผลไม้ 25 ไร่ สมุนไพร 5 ไร่ จากการศึกษาพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 26 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 209 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผัก จำนวน 174 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 35 ไร่ สมาชิกยังไม่ได้ปลูกผลไม้และสมุนไพร จากการศึกษาพื้นที่อำเภอน้ำหนาว พบว่า มีจำนวนสมาชิกจำนวน 23 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 138 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักจำนวน 55 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าว 60 ไร่ สมุนไพร 23 ไร่ และสมาชิกยังไม่ได้ปลูกผลไม้ สรุป เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ปลูกรวมทั้ง 11 อำเภอ พบว่า มีสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 440 ราย มีเปอร์เซ็นต์ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 40 ราย จากการศึกษา พบว่า มีจำนวนพื้นที่ปลูกรวม 4,091 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 371.91 ไร่ และจากการศึกษา พบว่า เกษตรส่วนใหญ่ปลูกพืชผักมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 45 รองลงมาคือ การปลูกข้าว มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23 ปลูกผลไม้มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12 และปลูกสมุนไพรมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20

ภาพกิจกรรม ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลและเก็บข้อมูลการวิจัยที่ 1-6

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป จากการศึกษาวิจัย สรุปได้ว่าปัญหาจังหวัดเพชรบูรณ์ขาดข้อมูลของการผลิต การรับรองมาตรฐาน และความต้องการของตลาดเกษตรอินทรีย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาร่องการศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการศึกษาเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2559 จำนวน 11 อำเภอ พบว่า อำเภอเมือง มีสมาชิกเครือข่ายจำนวน 120 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 909 ไร่ อำเภอชนแดนมีจำนวนสมาชิก 28 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 379 ไร่ อำเภอด่านช้างมีจำนวนสมาชิก 21 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 319 ไร่ อำเภอเขาชัยสนมีจำนวนสมาชิก 81 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 708.5 ไร่ อำเภอศรีเทพมีจำนวนสมาชิก 17 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 173 ไร่ อำเภอวังสามหมอมีจำนวนสมาชิก 20 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 113 ไร่ อำเภอห้วยเม็ก มีจำนวนสมาชิก 45 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 551.5 ไร่ อำเภอห้วยเม็ก มีจำนวนสมาชิก 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 416 ไร่ อำเภอหนองไผ่ มีจำนวนสมาชิก 33 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 175 ไร่ อำเภอวิเชียรบุรี มีจำนวนสมาชิก 26 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 209 ไร่ อำเภอน้ำหนาวมีจำนวนสมาชิก 23 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูก 138 ไร่ สรุปเครือข่ายเกษตรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ปลูกรวมทั้ง 11 อำเภอ จำนวน 440 ราย มีเปอร์เซ็นต์ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 40 ราย มีจำนวนพื้นที่ปลูกรวม 4,091 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกเฉลี่ยรวมทั้ง 11 อำเภอ 371.91 ไร่ และจากการศึกษาเกษตรส่วนใหญ่ปลูกพืชผักมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 45 รองลงมาคือ การปลูกข้าวมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23 ปลูกผลไม้มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12 และปลูกสมุนไพรมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 20

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากเกษตรกร

1. ควรมีโครงการวิจัยที่สร้างรูปแบบ การสร้างแรงจูงใจ และปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรเข้าถึงมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และระบบเกษตรอินทรีย์

2. ควรมีโครงการวิจัยต่อเนื่อง เพื่อเป็นการศึกษาและส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ควรทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพราะเกษตรอินทรีย์ พืชอินทรีย์เป็นอาหารที่ทุกคนใฝ่หาและการทำเกษตรอินทรีย์ ยังสามารถช่วยลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

5. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ สู่ตลาด โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยกับชุมชนโดยมีจุดมุ่งหมายวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์ ด้านพื้นที่ปลูก ชนิดของพืชอินทรีย์ที่ปลูก ของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 11 อำเภอ ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่สนับสนุนงบประมาณวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณทีมวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **มาตรฐานสินค้าเกษตร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552:1.
- [2] กรุงเทพฯธุรกิจ. **ชาวยุโรปกำลังนิยมสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ออร์แกนิก) โดยเฉพาะ ผัก ผลไม้ หรือแม้แต่เนื้อสัตว์ และขนมปัง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจ**. [ออนไลน์]. เข้าชมเมื่อ 10 มีนาคม พ.ศ.2557, จาก <http://สยามออนไลน์>
- [3] กรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. **เกษตรอินทรีย์**. เขียนเมื่อ 11 สิงหาคม 2548, จาก www.doae.go.th, **เดินหน้ายุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ ปี 57-59 สค. ชู 4 ยุทธศาสตร์สู่การเป็นศูนย์กลางระดับสากล**. ค้นคว้าเมื่อ 10 ธันวาคม 2556 จาก <http://www.oae.go.th/ewt>
- [4] กระทรวงพาณิชย์. **กระทรวงพาณิชย์เปิด “ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์”** ค้นคว้าเมื่อ 12 ตุลาคม พ.ศ.2556, จาก <http://www.thaigov.go.th>.
- [5] กรีนเนท. **หลักการเกษตรอินทรีย์**. เขียนเมื่อ 11 มกราคม พ.ศ.2554, จาก www.greenet.or.th/articale.
- [6] กรีนเนท. **ตลาดเกษตรอินทรีย์ไทย** เขียนเมื่อ 26 มิถุนายน พ.ศ.2554 จาก <http://www.greenet.or.th>
- [7] คณะกรรมการจัดสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ. 2557. **การพัฒนาเกษตรอินทรีย์สู่ความสำเร็จ**. สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ จังหวัดเพชรบูรณ์
- [8] แนวหน้า. **ขงแผนเกษตรอินทรีย์ฯเข้าคณะรัฐมนตรี ตั้งเป้าดันไทยขึ้นฮับระดับสากล**. เขียนเมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2556, จาก <http://www.naewna.com>.
- [9] แนวหน้า. **กระทรวงพาณิชย์เตรียมผลักดันเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติ**. เขียนเมื่อ 26 กรกฎาคม 2557. จาก <http://www.naewna.com/>
- [10] แพรพรรณ. **มหาวรรณ.กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผักปลอดภัยจากสารพิษของโครงการหลวง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยแม่โจ้,2551.**

- [11] สมาคมการค้าเกษตรอินทรีย์ไทย.สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทย.เขียนเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554,จาก <http://www.thaiorganictrade.com>
- [12] สถาบันเกษตรอินทรีย์เพชรบูรณ์.-ข้อมูลสมาชิกสถาบันเกษตรอินทรีย์เพชรบูรณ์.เพชรบูรณ์:สถาบันเกษตรอินทรีย์เพชรบูรณ์,2557. (เอกสารสำเนา)
- [13] สุภัค ภักดิ์โต ไกรชิต สุกะเมือง. “แรงจูงใจในการบริโภคข้าวอินทรีย์ของผู้บริโภคในวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วารสาร การเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจปีที่ 3 ฉ.1 (ม.ค-มี.ค 2556).